

СВІТ МОВИ – СВІТ У МОВІ

МАТЕРІАЛИ VII Міжнародної наукової конференції

Київ 2023

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України
Лодзинський університет
Шуменський університет
імені Єпископа Костянтина Преславського**

СВІТ МОВИ – СВІТ У МОВІ

МАТЕРІАЛИ

VII Міжнародної наукової конференції 27 жовтня 2023 р.

УДК 811
ББК 81.2

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету
іноземної філології Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова (протокол № 5 від 14 грудня 2023 р.)

Світ мови – світ у мові: матеріали VII Міжнародної наукової конференції (м. Київ, 27 жовтня 2023 р.; Український державний університет імені Михайла Драгоманова): тези доповідей / уклад. І. В. Воловенко, Т. В. Слива; за заг. ред. Ю. В. Кравцової. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 285 с. електронне видання

ISBN 978-966-931-299-0

Збірник містить тези доповідей учасників наукової конференції, де розглядаються актуальні проблеми історичного розвитку мови, взаємозв'язку мови та мислення, мови як феномена культури, її ролі в міжкультурній комунікації, мовної семантики, лексико-граматичних інновацій, функціонування мовних засобів у різних типах дискурсу, сутності мовної особистості, прикладні аспекти вивчення мови.

Призначено для філологів – учених, викладачів, студентів.

ISBN 978-966-931-299-0

© Автори статей, 2023

© Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, 2023

могли назвати його ярим прихильником та борцем за права жінки, але все ж таки він підтримував жіночий рух, навіть якщо зовні яскравого вираження цій підтримці знайти важко. Будучи дещо консервативним, Джеймс відкрито не виражав радикальних думок стосовно багатьох спірних питань. Ніколи не проголошував себе ярим прихильником феміністичних ідей, був навіть противником радикальних проявів, таких, як масові протести та демонстрації, що проходили в той час у великих містах. Але він був зосереджений на питаннях самореалізації та незалежності жінок. І жіночі образи його романів демонструють нам власні індивідуальні шляхи до незалежності, тоді як трагічні обставини в житті його героїнь, як правило, пов'язані з неможливістю здійснення ними вільного вибору свого життєвого шляху, підкоренням стереотипам консервативного суспільства, психологічною неготовністю до самодостатності.

Література:

1. *Джеймс Г.* Жіночий портрет. М.: Наука, 1984. 592 с.
2. *Джеймс Г.* Закрут гвинта. Дейзі Міллер. Пер. з англ. Г. Гнедкової, О. Ломакіної. Київ: Знання, 2020. 238 с.
3. *Boockoff Emily.* Leading Women: Henry James and Feminism in The Portrait of a Lady, The Bostonians and The Golden Bowl. In BSU Honors Program Theses and Projects. Item 85.

**D. O. Mikheieva,
A. A. Ishchuk
Kyiv, Ukraine**

A VALUABLE COMPONENT OF THE CONCEPT *TRUTH* IN THE AMERICAN LINGUISTIC PICTURE OF THE WORLD

The concept of *TRUTH* belongs to the most controversial concepts that appeared rather an oft-recurring object of study by linguists, philosophers, and cultural scientists. Such branches as language, culture, politics, and religion are meant to be closely intertwined with the target concept.

The study aims to perform a profound analysis of the concept *TRUTH* in the American society and culture. Such research methods as context analysis, desthcriptive analysis and sociolinguistic research were used to achieve this goal.

The results of the study can be profitable for linguists, cultural scientists, psychologists, and other researchers who study the interconnections between language, culture, and values.

A concept serves as a main unit in our research, which is represented as a cognitive unit that determines our understanding of the world around us [1]. In addition, associative conceptual spaces which comprise a set of conceptual tropes that spread the meaning of the concept of TRUTH [4].

It seems important to outline the historical and cultural foundations the concept TRUTH formation in the American society.

The document «The Mayflower Compact», which was signed in 1620, as the first documentation of Puritan society, proves helpful in defining the initial aspects of the concept TRUTH.

For example, the expression «*advancement of the **Christian faith and honor of our king and country***» [3] indicates an aspect of the concept of TRUTH, namely CHRISTIANITY. This shows that faith was an important part of the identity of the first settlers.

The following example makes it possible to single out such a conceptual metaphor as TRUTH IS LAW: «*...and by virtue hereof do enact, constitute, and frame such just and **equal Laws, Ordinances, acts, constitutions, and offices...***» [3].

The verbalizer of the target concept can be considered the phrase «*just and equal laws*».

We distinguish from the following quotation unquestioning faith and obedience to the king, which embodies the concept of TRUTH as KING or AUTHORITY, as well as loyalty to the country, which can be characterized as PATRIOTISM: «*... and honor of our King and Country <...> we promise all due submission and obedience*» [3].

This quote verbalizes these concepts through the words «*submission and obedience*». From here we can single out another interpretation of the concept of TRUTH as a PROMISE in the words «*we promise*».

It is important to add, that American society has always been diverse in religious and cultural aspects, which suggests an idea about different points of view according to the concept of TRUTH.

The Declaration of Independence of the United States of America, adopted on July 4, 1776, is one of the most important historical events in the history of the United States. This historic document defined the basic principles and values upon which the American nation was founded and had a crucial role in shaping individual and collective perceptions of truth.

Using the example of the opening words of the declaration «*we hold these truths*», we distinguish several conceptual metaphors, namely TRUTH IS EQUALITY, where the verbalizer is the phrase «*all men are created equal*», TRUTH IS RIGHTS, the implication is in the word «*Rights*», TRUTH IS LIFE, the implication is in the word «*Life*», TRUTH IS FREEDOM, the implication is in the word «*Liberty*», TRUTH IS HAPPINESS, the implication is in the phrase «*pursuit of Happiness*»: «*We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal,*

*that they are endowed by their Creator with certain **unalienable Rights**, that among these are **Life, Liberty and the pursuit of Happiness**» [2].*

On the example of this document, the role of the king in American society has changed in a negative direction, the society seeks to get out from under his «*tyrannical*» power, which leads to the definition of a new concept, namely INDEPENDENCE: «*The history of the present King of Great Britain is a history of **repeated injuries and usurpations**, all having in direct object the establishment of an absolute **Tyranny** over these States*» [2].

Another similar concept of FREEDOM is well expressed in the following quote: «*That these United Colonies are, and of Right ought to be **FREE AND INDEPENDENT STATES***».

Verbalization of the concept of FREEDOM takes place in the words «*Right ought to be **FREE AND INDEPENDENT STATES***» [2].

Since the document is aimed at criticizing the British government, the authors of the Declaration swear in support of their dignity, according to which we understand the concept of TRUTH as DIGNITY: «*...we mutually pledge to each other our Lives, our Fortunes and our sacred Honor*» [3].

The phrase «*sacred honor*» actualizes this concept of truth.

Summarizing the interpretive and textual analysis of documents, we can create a figurative space of the concept of TRUTH, which includes the concepts of CHRISTIANITY, LAW, KING, AUTHORITY, PATRIOTISM, PROMISE, EQUALITY, RIGHTS, LIFE, FREEDOM, HAPPINESS, INDEPENDENCE, FREEDOM, DIGNITY.

References:

1. *Lakoff G.* Women, fire, and dangerous things: What categories reveal about the mind. University of Chicago Press, 1987.
2. *The Declaration of Independence; a study in the history of political ideas:* Becker, Carl Lotus, 1873-1945: Free Download, Borrow, and Streaming: Internet Archive. URL: <https://archive.org/details/declarationinde00beckgoog>
3. *The Mayflower Compact.* (1902). Journal of Education, November 13 1902, 56(19), 315. URL: <https://doi.org/10.1177/002205740205601912>
4. *Ніконова В. Г.* Архітектоніка концептуальної мережі трагічного в поезиці Шекспіра. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. 2007. Вип. 12. С. 285–293.

ЛЕКСИКА ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ В КАРТИНІ СВІТУ УКРАЇНЦІВ І ПОЛЯКІВ (ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ)

Гуманітарні науки відносно нещодавно, у ХХ ст., звернулися до поняття картини світу. Проте вона стала об'єктом дослідження в низці галузей – онтології, гносеології, епістемології, культурології, антропології, соціології, психології, філософії, релігієзнавстві. Так чи інакше дослідженням картини світу займалися С. Geertz і М. Mead, Е. Durkheim і М. Weber, С. Freud і С. Jung, Ж.-П. Sartre та Н. Arendt, Ж. Campbell та ін. Зрозуміло, що широта застосування зумовила поставання проблем, що не вирішені досі: суб'єктивність потрактувань, комплексність, багатогранність і змінюваність об'єкта вивчення, етичні питання, а також обмеженість методів.

Актуальність розвідок картини світу не викликає сумнівів, оскільки в сучасному світі серйозними викликами стали культурне розмаїття, психологічне благополуччя, стрімкі соціальні зміни, політичні конфлікти.

За останні десятиліття склалося чимало інтерпретацій феномена картини світу, багато трактовок залежно від предмета та напрямку дослідження. Однак спільного розуміння терміна не існує, більшість його характеристик є швидше описовими, ніж аналітичними [3]. Зазвичай дослідники користуються робочими дефініціями.

У широкому розумінні картина світу – це система загальних уявлень про дійсність, фактично світогляд. Картину світу можна реконструювати як для великої соціопсихологічної одиниці – етносу, нації, так і для певної групи в складі такої одиниці чи для окремого індивіда. Подекуди до цього терміна підходять не стільки в конкретному науковому, а в метафоричному розумінні. Особливо якщо йдеться про сферу людської духовності.

Неосяжність об'єкта вивчення змушує виявляти фрагменти картини світу, що виявляють її аспекти – наприклад, наївна, релігійна, професійна, наукова, філософська, культурна, екологічна, соціальна, економічна тощо. Специфіка реконструкції та висвітлення картини світу, безумовно, полягає в тому, що її репрезентація можлива за допомогою чи не єдиного засобу – мови. Ось чому дослідження мовної та когнітивної картин світу надають, так би мовити, базовий матеріал для реконструкції вище названих фрагментів.

Оскільки мова є специфічним національним феноменом, то в ній відображені особливості природно-культурних умов буття носіїв, своєрідність національного характеру, які зумовлюють структуру